

Projekt STOCKHOLMSARENAN

En arena i världsklass

Lägesrapport 3 per 2011-06-30

Bild från Arbetsplatsområdet 2011-06-30

Upprättad 2011-09-07 av:

Susanne Tiderman

Godkänd 2011-09-09 av:

Mats Grönlund

Inledning

Den 14 december 2009 beslöt Stockholms stads kommunfullmäktige bygga en ny arena, Stockholmsarenan, en arena i världsklass. Kommunfullmäktiges beslut omfattar (belopp exkl. indexuppräknings):

Investering i arena	2 480 mnkr
Investering i mark	35 mnkr (totalt tillsammans med tidigare beslut 360 mnkr)
Försäljning byggrätter	1 260 mnkr

Denna tredje projektrapport fokuserar på händelser efter Lägesrapport 1 och 2, men för att läsaren ska få en helhetsbild återkommer en del information från tidigare lägesrapport.

Inom ramen för projektet har två nya delprojekt skapats, projekt hyresgäst Anpassning och projekt försäljning byggrätter/uthyrning lokaler. Separata projektplaner för båda projekten har upprättats.

Projekt hyresgäst Anpassning avser hyresgästens inventariebehov och har bäring på hyreskontraktet med AB Stockholm Globe Arenas. Kostnaderna för inventarierna finns med i projektets totalkalkyl, men investeringen skall i första hand ske hos hyresgästen om inte hyresvärden får bättre villkor vilket leder till lägre kostnader för hyresvärden. Projektet drivs gemensamt med hyresgästen.

Försäljning av byggrätter omfattar försäljning av byggrätter söder om den nya arenan, Söderstadions mark, mark nordöst om arenan vilket avser utbyggnad av befintligt hotell samt kommersiella lokaler i gatuplan (12000 m² i plan 2) i arenan. De 12 000 m² lokaler som uppförs i arenan kommer inte att säljas utan hyras ut, åtminstone i ett inledande skede, eftersom staden då delvis kan behålla rådigheten över innehåll i lokalerna. Samtidigt är det vår bestämda uppfattning att lokalerna uppnår sitt rätta värde först när arenan är i drift och planerna för hela området, dvs Söderstaden, har tagit form.

Investering i arena omfattar produktion av Arena exkl. garage. Garage bekostas av Stockholms Stads Parkerings AB enligt separat beslut.

Milstolpar

Plan och byggprocessen

I projektet har ett antal milstolpar identifierats på övergripande nivå. Utfallet är i vissa fall senare än ursprungligen beräknat men inga förseningar ska ha påverkan på utlovad tid till hyresgästen för första evenemang.

Nr	Milstolpe	MÅL	Justerad målsättning	Dagsläge	Prognos/utfall
1	Inriktningsbeslut	utfall 2008-09-08	-		utfall 2008-09-08
2	Avtal tecknas med Totalentreprenör	Okt 2009	-	Försenades 54 dagar pga överprövning enligt LOU	utfall 2009-12-08
3	Genomförandebeslut	Nov 2009	-	Förskjutet ca 1 månad	utfall 2009-12-14
4	Beslutad detaljplan i SBN	Feb 2010		Förskjutet ca 1 månad	utfall 2010-03-25
5	Beslutad detaljplan i KF	Maj 2010		Förskjutet ca 1 månad	utfall 2010-05-24

6	Detaljplan, Laga kraft	Maj 2010		Förskjutet ca 1 månad	utfall 2010-07-02
7a	Bygglov stomme	Maj 2010		Förskjutet ca 5 månader	utfall 2010-10-26 (SBN 2010-09-23)
7b	Bygglov fasadmaterial och färgsättning				Utfall 2011-03-24
7c	Bygglov, utvändigt plan 2				Utfall 2011-08-18
7d	Ljuslov fasad				2011-09
8	Systemhandling klar	2010-04-01		Förskjutet ca 3 mån	utfall 2010-06-15
9	Kostnadskontroll, avstegsklausul P _{sh}	2010-04-30	2011-08-15	Diskussion pågår	Förtida upphörande enligt Totalentreprenad-kontrakt § 10 är ej längre aktuellt.
10	Yta för hotell överlämnas	2011-01-01		Yta färdigställd. Dock ej formellt överlämnad	2011-06-01
11	Hyresgästanpassning bryts ur huvudprojektet och delprojekt skapas	2011-01-01		Tidigare arbete avseende hyresgästanpassning övergår i delprojektet	2011-01-01
12	Arbetet med försäljning av byggrätter/uthyrning av lokaler formaliseras och separat delprojekt skapas	2011-02-01		Tidigare arbete avseende byggrätter övergår i delprojektet	2011-02-01
13	Kakelspecialisten avflyttar (senast)	2011-09-30	2011-09-21		2011-09-21
14	Hg-anpassning av kommersiella lokaler i arenan påbörjas	2012-06-01			Huvudsakligen 2012-06-01
15	Hg-anpassning av kommersiella lokaler i gatuplan påbörjas	2012-06-01			Huvudsakligen 2012-06-01
16	Yta för garage tillgänglig för "Hg"-anpassning	2012-06-01			Huvudsakligen 2012-06-01
17	Yta för södra byggrätten överlämnas	2012-06-01			2012-06-01
18	Slutbesiktning, dag för slutsammanträde	2012-11-01	2013-02-01		Förskjutet 3 månader
19	Invigning	December 2012	2013-02-19		
20	Slutredovisning	2013-02-01			
21	1:a evenemang	Våren 2013			

Överenskommelse tecknad 2011-08-15 i vilken Peab garanterar överlämnande 2013-02-01.

Försäljning byggrätter/uthyrning lokaler

Samtal om försäljning av mark till Home Properties för utbyggnad av befintligt hotell pågår och hanteras utom projektet. Detta beräknas vara färdigt 2011.

Projekt Försäljning av byggrätter/uthyrning av lokaler omfattar tre områden vilka redovisas nedan var för sig.

Söderstadion

Nr	Milstolpe	MÅL	Justerad målsättning	Dagsläge	Prognos/utfall
1	Planera och välja inriktning	2011 - 2012		Programarbete pågår i staden för området	
2	Planprocess	2013 - 2014		Ej påbörjat	
3	Försäljning byggrätter	2014		Ej påbörjat men intressenter finns	

12 000 m2 plan 2 i arenan

Nr	Milstolpe	MÅL	Justerad målsättning	Dagsläge	Prognos/utfall
1	Workshop, benchmarkstudie, målgruppsdefinition	2011-06-30		Klart	2011-06-30
2	Val av koncept, innehåll, design mm	2011-06-30		Klart	2011-06-30
3	Hyresgästlokalisering, detaljerat designförslag, varumärkesidentitet				
4	Kalkylering, intäkter och kostnader	2011-06-30	2011-09-15		
5	Marknadsföring, lokalerna	2011-09-30			
6	Kontraktsteckningar	2011-10-31			
7	Detaljprojektering	2011-10-31 till 2012-05-30			
8	Byggproduktion	2012-06-01 till 2013-02-01			
9	Invigning	2013-02-19			

Södra byggrätten

Nr	Milstolpe	MÅL	Justerad målsättning	Dagsläge	Prognos/utfall
1	Framtagande av prospekt för objektet	2011-09-30			
2	Reglering, delning av fastigheten	Senast 2011-12-31		Pågår	
3	Förankra och påbörja processen med att sälja byggrätterna	2012-01-01 till 2012-12-31			
4	Försäljning byggrätter	2013-06-30			

Projektledningen för Stockholmsarenan består per 2011-06-30 av:

<i>Namn</i>	<i>Roll</i>	<i>Rättigheter</i>
Ted Mattsson*	Projektchef	Attesträtt max 50 mnkr, Best. rätt 1 mnkr
Per Ljunggren	Projektledare	Sakgranskning
Jonas Living	Projektledare	Sakgranskning
Stefan Westin	Projektledare	Sakgranskning
Björne Sjölander	Byggläda	Sakgranskning
Jan Malmquist	Byggläda	Sakgranskning
Alf Ericsson	Byggläda	Sakgranskning
Martin Karlsson	Byggläda	Sakgranskning
Ulf Sjöström	Installationsledare	Sakgranskning
Marko Viinikainen	Installationsledare	Sakgranskning
Anders Hansson	Hyresgästkoordinator	Sakgranskning
Nils Grundqvist	Ekonomiansvarig	Sakgranskning
Mikael Alros	Projektkonom	Sakgranskning
Helena Karlsson*	Kommunikationschef	Sakgranskning
Lena Skogsberg*	Projektkoordinator	Sakgranskning
Emelie Blomström*	Projektadministratör	Sakgranskning
Stefan Prucha*	Uppdragsansvarig	Sakgranskning

Direkt involverade i projektet är från byggherren därutöver:

<i>Namn</i>	<i>Roll</i>	<i>Rättigheter</i>
Mats Grönlund*	VD	Obegr. Att.rätt, Best. rätt upp till 10 mnkr
Susanne Tiderman*	Ekonomichef	Attesträtt max 500 tkr

*Egen anställd personal

VD är tillika ombud gentemot Peab i kontraktsfrågor. Ekonomichefen är tillika projektets controller.

Därtill bistår övrig personal vid SGA Fastigheter med expertkunskap i arenadrift. För evenemangsrelaterade frågor stöds projektet av personal från AB Stockholm Globe Arenas.

Beslutsvägar

Beslut att genomföra projektet har fattats av Stockholms Stads Kommunfullmäktige som även är beställare. VD ansvarar gentemot styrelsen i Stockholmsarenan AB, projektägaren, att fattade beslut verkställs inom fastslagen ram. SGA Fastigheter AB och Stockholms Stadshus AB ansvarar för att projektets följs upp och för finansieringen av projektet enligt de beslut som tas.

Projektchefen och hans projektlednings befogenheter framgår av ovan redovisad tabell vad gäller attesträtt och inköpsrätt. Avtal och eller inköp utöver ovan beloppsgränser ska tecknas av två firmatecknare i förening, varav minst en ska vara styrelseledamot/styrelsesuppleant i det byggande bolaget, Stockholmsarenan AB.

Miljöarbetet

Målet för Stockholmsarenan är att bli en av världens mest miljöanpassade arenor. Miljöklassning kommer att ske i enlighet med ByggaBo-dialogens *Miljöklassad Byggnad Nivå Guld*. Styrgruppen har utrett möjligheten att miljöklassa arenan enligt internationell LEED standard nivå Guld, men kommit fram till att LEED standarden idag inte är anpassad för europeiska arenor. En reviderad standard kan komma att tas fram och projektet följer denna utveckling för eventuellt senare omtag vad gäller denna miljöklassning.

Styrdokument

Projektet följer Stockholms Stads system för styrning av stora projekt vad gäller projektplan, projektrapporter och riskanalyser. Sedan Lägesrapport 1 har ett dokument, "Projektorganisation", upprättats. Efter Lägesrapport 2 har två nya projektplaner upprättats, för delprojekt Försäljning byggrätter/uthyrning lokaler samt hyresgäst Anpassning. I projektet arbetar vi även med ett antal styrdokument, exempelvis planhandlingar, förfrågningsunderlag och underlaget för genomförandebeslutet, avtal, projektplan, mötesprotokoll och attestregler.

För den interna uppföljningen och kontrollen finns följande dokument:

- Projektplaner
- Ekonomi-Administrativ manual (sk EA-manual)
- Attestinstruktion
- Projektrapport
- Riskanalys

Projektplanen beskriver övergripande projektet och är ursprungligen upprättad december 2009. Revidering har skett per 2010-09-29. För ekonomiarbetet, internt och gentemot vår totalentreprenör PEAB, finns en EA-manual upprättad, vilken är under revidering. EA-manualen är upprättad i syfte att säkerställa kontroll och uppföljning både internt och gentemot totalentreprenören och är överenskommen med totalentreprenören.

Attestinstruktionen är beslutad av styrelsen i Stockholmsarenan AB (2011-03-08). VD ansvarar för denna delegationshandling. Systemstöd finns i vårt ekonomisystem för att attest inte ska kunna ske av icke behörig person.

Vid varje ordinarie styrelsemöte i det byggande bolaget presenterar projektledningen en uppdaterad projektrapport (sekretessbeläggs) med utfall på övergripande nivå. Som en bilaga till projektrapporten upprättas en riskanalys där risker redovisas och värderas. Både riskanalysen och projektrapporten följer det av staden beslutade upplägg för projektrapportering.

Ekonomi

Investering

Projektets investeringsram för Arenaproduktion exkl. garage omfattar 2 480 mnkr. I Byggherrekostnader nedan ingår myndighetskostnader, besiktningar, projektledning, planarbete, ledningsomläggningar etc. Produktionskostnaden avser Peab's arbete vilket även omfattar det garage som byggs under arenan åt Stockholm Parkering. Kommunikation avser interna och externa kommunikationsinsatser inkl. informationscenter för Stockholmsarenan.

Separat budget för Projekt Hyresgäst Anpassning och Projekt försäljning byggrätter/uthyrning lokaler har upprättats men ingår inte i nedan. Kostnader för hyresgäst Anpassning ska bäras av intäkter från arenadrift. Kostnader för Försäljning av byggrätter/uthyrning lokaler kommer räknas av mot intäkter och beräknas inte uppgå inte till större belopp.

Sammanställning av utfall och slutkostnadsprognos för arenaproduktion. Alla belopp i tkr.

Delprojekt	Benämning	Upparbetat per 110630	Slutkostnadsprognos	Kvar av Slutkostnadsprognos
46100	Byggherrekostnad	57 970	301 000	243 030
46200	Produktion, Peab inkl. garage	785 421	2 198 000	1 412 579
	Justering, Garageintäkt		-220 000	-220 000
46300	Kommunikation	4 329	13 000	8 671
46500	Kostn t o m 2009	58 382	58 000	-382
46900	Kapitalkostnader	15 769	130 000	114 231
	Summa (tkr)	921 871	2 480 000	1 558 129

Kostnaderna följer plan. Ett projekt som detta, vilket löper från år 2008 – 2013, har periodiseringsproblem då vi vet att kostnader uppkommer men inte exakt i vilken period. Ersättningen till vår totalentreprenör baserad på betalda kostnader vilket innebär att de i sin tur är beroende av faktureringen från sina leverantörer. Vi väljer därför att inte göra en periodisering över åren i tabell ovan. Kommentarer till utfall och prognos lämnas nedan.

Kommentarer till upparbetat

I byggherrekostnaderna ingår kostnad för byggherreorganisation om 20,7 mnkr. Kostnaden för evakuering av hyresgäst med besittningsskydd till nya lokaler har uppgått till 17,2 Mnkr. Flyttkostnader för ledningar i mark har uppgått till 9,9 Mnkr. I kommunikation ingår bland annat kostnader för bemanning, utveckling och produktion av material till infocentret som är beläget på Globen-torget. Samtliga kostnader ligger i projektets budget och prognos.

För Projekt Försäljning av byggrätter/uthyrning av lokaler uppskattas kostnaderna till 3,7 mnkr över en två års period, anpassning av lokaler exkluderat. Alla kostnader ska avräknas från de intäkter som uppkommer. Nedlagda kostnader per 2011-06-30 uppgår till ca 1,2 mnkr.

Budget för Projekt Hyresgäst Anpassning ligger inom ramen för kalkylerad kostnad för projektet. Då investeringen ska bokföras hos hyresgästen sker uppföljning separat tillsammans med dem.

Kommentar till slutkostnadsprognos

Den bedömda slutkostnaden för arenaproduktion är fortsatt 2 480 000 tkr. En samlad överenskommelse vilken omfattar kontraktstolkningar, rätt till tidsförlängning samt reglering av ÄTA-arbeten har tecknats per 2011-08-15. Tillkommande kostnader som reglerats i denna handling ryms inom projektets budgetreserv.

Projektering pågår för projekt hyresgäst Anpassning och en bedömd kostnad har tagits fram. Kostnaden bedöms ligga inom ramen för projektkalkylen.

Försäljningsintäkter

Kostnaderna för intäkternas genererande, vilka uppkommer i projekt Försäljning byggrätter/uthyrning lokaler bedöms i dagsläget som förhållandevis små, och avser konsulttjänster, framtagning av detaljplan mm. Bedömda intäkter för byggrättsförsäljning eller motsvarande (uthyrning av lokaler) är fortfarande 1 260 mnkr. En uppdatering av den intäktsanalys som låg till grund för genomförandebeslut är påbörjad och beräknas vara klar under andra halvåret 2011.

Riskbedömning

Projektledning sammanställer till varje styrelsemöte en riskanalys med riskvärden. Sedan föregående rapporter har bygglov erhållits för stomme varför denna risk, som identifierats i Lägesrapport 1, eliminerats. I Lägesrapport 2 pekade vi på risken med att riktpreisjusteringarna inte skulle rymmas inom budgetramen men denna risk har strukits i och med överenskommelse daterad 2011-08-15. För närvarande kan de största riskerna sammanfattas enligt följande:

Arenaproduktion

Ekonomi:	Oförutsedda kostnader uppkommer. Senare färdigställande påverkar kostnader och löpande intäkter negativt. Intäkterna understiger kalkyl.
Byggprocess:	Förseningar i byggprocess innebär senarelagd invigning vilket i sin tur innebär en risk för att vissa evenemang vi hoppats kunna genomföra inte kan realiseras. Avtalskonstruktionen, med ett takpris, påverkar kvalitén vid fördyrningar för entreprenör.

Hyresgäst Anpassning

Ekonomi:	Kostnaderna ryms inte inom kalkylen.
Byggprocess:	Arenan blir inte tillgänglig i utsatt tid så arbeten med Hyresgäst Anpassning försenas.

Försäljning Byggrätter/Uthyrning lokaler

Ekonomi:	Lågkonjunktur med fallande fastighetspriser och låg efterfrågan på arenaevenemang.

Arbete med att minska och eliminera risker pågår ständigt.

Avslutning

Arenan börjar ta form. Snart lyfts den första balken på plats och redan nu kan man skåda den västra läktarsektionen. I Lägesrapport 2 bedömde vi att projektets kostnadsram kommer att innehållas, men att sluttiden kan komma att förskjutas något. I och med tecknad överenskommelse med Peab har sluttiden för entreprenörens färdigställande flyttats fram till 1 februari 2013. Det innebär dock inte att tid för första evenemang har förskjutits. I hyresgästkontraktet framgår att överlämnande till hyresgäst sker under första halvåret 2013.

Stockholm 2011-09-12

Mats Grönlund
VD